

Asia: VN/28640/2020-TEM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

- **Yleinen palaute esitysluonnoksesta**

Keravan kaupunki toteaa, että:

- uudistus on aiempaa tarpeellisempi koronan aiheuttaman suuren työttömyyden takia
- uudistus on edennyt päälinjoiltaan hyvin, mutta käytännön toimeenpanossa on ollut valitettavasti useita ongelmia
- ehdotamme, että uudistus vakinaistettaisiin mahdollisimman pikaisesti
- kannatamme myös valtion yrityspalvelujen siirtoa kunnille, sillä täydentää työllisyyden hoitotehtävää oikealla tavalla

Keravan kaupunki toteaa, että eduskuntakäsittelyn aikana havaitut muutostarpeet on perusteltua ratkaista työllisyyden edistämisen kuntakokeilua koskevan lainsäädäntökokonaisuuden yhteydessä. Työttömyysturvatehtävän laajentaminen on työttömien työnhakijoiden sujuvan palvelun turvaamiseksi perusteltua, mutta edellyttää henkilöresurssien uudelleen arviointia määrän ja osaamispääoman osalta. Asiakkuuden siirto kokeilun aikana on asiakkaiden valinnan vapauden turvaamiseksi perusteltua. Edellytämme, että siirto voidaan käynnistää myös kokeilualueen kunnassa, mikäli

työnhakijan asiakkuus on siirtynyt kokeilulain perusteella kokeilualueelle.

1) Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

Ehdotus 12 a § työvoimapolitiisesta lausunnosta on uusi ja siinä säädetään kokeilualueen kunnan työvoimapolitiisen lausunnon antamiseen liittyvistä tehtävistä. Momentin 1 kohdan mukaan kokeilualueen kunta antaisi työvoimapolitiisen lausunnon työttömyysturvalain 2 luvun 1 pykälässä säädetystä työvoimapolitiisen etuuden saamisen yleisistä edellytyksistä. Esityksessä ehdotetaan, että kokeilualueen kunnille lisätään työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä. Ehdotetut lausuntotehtävät koskevat sellaisia työvoimapolitiisia lausuntoja, joihin ei liity harkintaa tai liittyy vähäistä harkintaa. Samalla todetaan, että nämä lausunnot annetaan nykyisin työ- ja elinkeinotoimistossa muun asiakaspalvelun yhteydessä ja ne koskevat esimerkiksi työnhakijan työttömyyden alkamista tai päättymistä tai työnhaun voimassaoloa.

Lausunto-osa:

Keravan kaupunki toteaa, että esitykseen tehtävien muutosten tavoitteena tulee olla työttömän työnhakijan mahdollisimman sujuva ja viivetyksetön asian käsittely. Tästä näkökulmasta käsin työttömyysturvatehtävän siirto edellä kuvattujen ns. peruslausuntojen osalta on tärkeää ja perusteltua.

Päinvastainen säätely johtaisi käytännössä työttömän työnhakijan tarpeettomaan pompotteluun ja viivästyksiin. Käytännössä työttömän työnhakijan edellytettäisiin esimerkiksi tekevän selvityksiä kahdelle viranomaiselle työttömyyden alkamisesta tai päättymisestä tai työnhaun voimassaolosta. Lisäksi järjestely vaatisi tiivistä tiedonvaihtoa kuntakokeilujen ja työ- ja elinkeinotoimiston kesken, mikä todennäköisesti lisäisi selvitystarvetta ja toisi riskejä tiedonkulkuun ja siten hidastaisi asioiden käsittelyä.

Keravan kaupunki kiinnittää huomiota perusteluissa esitettyihin arvioihin:

- resurssien riittävydestä sekä
- osaamisen tason sekä siihen liittyvän tiedonvaihdon ja perehdytyksen puuttumisesta.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilulain lähtökohtana on, että kokeilun alueen kunnilla on velvollisuus järjestää riittävästi ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden turvaavalla tavalla kokeilulain 8 §:ssä tarkoitettuja palveluja koko alueellaan työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi.

Työttömyysturvatehtävän laajempi siirto edellyttää, että työvoimapolitiittisen lausunnon antava yksikkö vastaa myös lausuntoon liittyvästä neuvonnasta, lausuntoa koskevasta muutoksenhausta johtuvista toimista sekä kantelun johdosta annettavista selvityksistä. Tämä lisää kokeilukuntien työmäärää.

Esityksessä työttömyysturvatehtävien tehtäväkokonaisuus on arvioitu enimmillään noin 43 henkilötyövuodeksi. Esityksessä on arvioitu myös, että kokeilun alueen kunnilla on tosiasialliset edellytykset hoitaa työttömyysturvatehtävän kokonaisuutta, koska te -hallinnosta siirtyy tätä tehtävää hoitanutta henkilöstöä kokeilun alueen kuntiin.

Keravan kaupunki korostaa, että kokeilun alueen kuntien mahdollisuudet arvioida henkilöstöresurssien ja siirtyvän osaamispääoman riittävyttä ja kohdentumista eri tehtäviin ovat jo toteutuneissa henkilöstösiirroissa osoittautuneet vähäisiksi. Esimerkiksi Uudellamaalla kokeilun alueen kunnat eivät ole saaneet tietoa ennakkoon työ- ja elinkeinotoimiston siirtoesityksistä. Lisäksi henkilöstöresurssin kokonaismäärä on edelleen avoin ja lisärekrutoinneilla valittujen henkilöiden kokemus esimerkiksi työttömyysturvatehtävän hoitamisen edellytyksistä ei ole tiedossa. Keravan kaupunki esittää, että työ- ja elinkeinoministeriön laatimat henkilöstöresurssilaskelmat avataan uudelleen kokeilukaupunkien tarkasteltavaksi toimintaympäristön muutosten ja lainvalmistelussa ilmenneiden useiden muutostarpeiden johdosta. Kokeilun alueiden kaupunkien henkilöstöä koskevia resurssilaskelmia on tarkasteltava kokonaisuutena, laskelmien kriteerit on avattava ja resurssoinnin osalta on

arvioitava myös kokeilualueille siirtyvän henkilöstön todellista osaamispääomaa kokeilualueiden velvoitteiden ja perehdyttämistarpeiden näkökulmasta. Samalla Keravan kaupunki toteaa, että em. perusteluin on tarkoituksenmukaista, että erityisesti työttömyysturvatehtävän laajempaa siirtoa koskevat tehtävät tulisivat voimaan vasta 4.9.2021.

2) Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Työelämä ja tasa-arvovaliokunta kiinnitti huomiota siihen, ettei HE 87/2020 ja HE 114 /2020 ehdotettu sääntely mahdollistanut asiakkuuden siirtämistä kotikunnasta toisen kokeilualan asiakkaaksi tai takaisin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi.

Lausunto-osa:

Keravan kaupunki toteaa, että esitetty muutos asiakkuuden siirtämisestä kokeilun aikana on perusteltu, sillä muutos huomioi aiempaa esitystä paremmin asiakkaan valinnanvapauden turvaamisen tilanteessa, jossa asiakkaan olosuhteet ovat tosiasiallisesti muuttuneet niin, ettei hän pysty käyttämään kotikuntansa palveluita. Perusteltua on myös se, että siirto edellyttäisi asiakkaan pyyntöä ja sitä, että siirto olisi tarpeellinen:

- asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi
- epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä ja että siirtäminen ei vaaranna asiakkaan mahdollisuutta saada palvelutarpeensa mukaisia palveluja.

Esityksessä todetaan, että asiakkaan olisi esitettävä siirtoa koskeva pyyntö kotikuntansa mukaan määräytyvälle työ- ja elinkeinotoimistolle.

Lausunto-osa:

Keravan kaupunki toteaa, että esitykseen tehtävien muutosten tavoitteena tulee olla työttömän työnhakijan mahdollisimman sujuva ja viivytyksetön asian käsittely. Tilanteessa, jossa työnhakijan asiakkuus on siirtynyt kokeilukunnalle, asiakkaan kannalta on

tarkoituksenmukaisinta, että siirtopyyntö voidaan esittää asiakasta palvelevalle kotikunnalle, joka voi käynnistää prosessin siirron toteuttamisen selvitys- ja tiedonantovelvollisuutensa mukaisesti työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.

3) Muut muutokset

Muut muutokset:

Esityksen lisäys työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmien käytön laajentamisesta koskemaan kuntayhtymän palveluksessa olevan virkamiehen käyttöoikeutta on perusteltu ja vastaa tehtävän hoitamisen vaatimuksia.

- **Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (2. lakiehdotus)**

Esitystä koskeva pykälä on uusi ja sisältää säädökset harkinnanvaraista kulukorvausta koskevasta muutoksenhausta ja erityisesti pykälän 2 momenttiin, jossa säädettäisiin valituskirjeen toimittamisesta päätöksen tehneelle työ- ja elinkeinotoimistolle 30 päivän määräajassa. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa valituskirjelmä olisi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 17 §:n 2 momentin nojalla toimitettava päätöksen tehneelle kunnalle. Esitys on perusteltu.

- **Kommentit työttömyysturvalain muutosehdotuksesta (3. lakiehdotus)**

Toteamme 2 a luvun 13 a §:ään tehdystä muutoksesta, joka koskee työvoimapolitiisesti moitittavaa menettelyä, että asiakkaan oikeus jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma on perusteltu ja parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta, sillä peruste toteuttamatta jättämiseen muodostuu, jos asiakkaalle ei myönnetä julkisesta työvoima ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta tai vastaavaa korvausta.

- **Kommentit työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (4. lakiehdotus)**

Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä koskevan 9 §:n muutokset mahdollistavat, että

elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukset ja työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus voivat myöntää käyttöoikeuden te -toimiston, kunnan ja kuntayhtymän tai Kansaneläkelaitoksen monialaiseen yhteispalvelun asiakasrekisteriin kunnan lisäksi myös kuntayhtymän henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Ehdotus on perusteltu ja vastaa arviomme mukaan tehtävän asiakaslähtöisen hoitamisen vaatimuksia.

Koukka Tommy
Keravan kaupunki